SEKTORPROGRAM

Utbildnings- och forsknings- samarbetet

Sveriges ordförandeskap i
Nordiska ministerrådet 2013

Utbildnings- och forskningssamarbetet

Program för Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2013

ISBN 978-92-893-2490-8

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2013-720>

ANP 2013-720

© Nordiska ministerrådet, Köpenhamn 2013

Design: Jette Koefoed/Nordiska ministerrådet

Fotos: ImageSelect; Toppforskningsinitiativet

Upplaga: 500

Tryck: Rosendahls-Schultz Grafisk

Printed in Denmark

Nordiska ministerrådet

Ved Stranden 18

DK-1061 København K

Telefon (+45) 3396 0200

www.norden.org

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är en viktig partner i europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet ska stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

SEKTORPROGRAM

Utbildnings- och forskningssamarbetet

Program för Sveriges ordförandeskap
i Nordiska ministerrådet 2013

Förord

Utbildning och forskning med hög kvalitet är viktigt för att Norden ska stå sig väl i den internationella konkurrensen även i nästa generation. Våra länder måste vara konkurrenskraftiga om vi ska kunna värna och utveckla vår välfärd.

Inom flera områden kan vi skapa mervärden genom nordiskt samarbete. Det handlar till exempel om flera områden där vi möter gemensamma utmaningar, såsom ungdomsarbetslösheten som blir ett huvudtema under Sveriges ordförandeskap.

Ett närliggande tema är den invandrade befolkningens situation på den nordiska arbetsmarknaden. Arbete och utbildning är den bästa vägen för att integrera nyanlända nordbor i samhället. Sverige kommer bland annat att lyfta fram språkets betydelse för integrationen.

De nordiska länderna är i dag framgångsrika inom forskning, men vi kan vinna på att också samarbeta mer över gränserna, exempelvis kring forskningsanläggningar.

Det här är några av de frågor som blir aktuella under 2013 och jag ser fram emot fortsatt givande samarbete.

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, overlapping loops and strokes, representing the name Jan Björklund.

Jan Björklund
Sveriges utbildningsminister

Utbildnings- och forskningssamarbetet 2013

Sektorprogrammet för utbildnings- och forskningssamarbetet är kopplat till Sveriges ordförandeskapsprogram, Nordiska ministerrådet för utbildning och forsknings strategi för utbildnings- och forskningsområdet perioden 2011–2013 samt projektet Hållbar Nordisk Välfärd.

Som ordförande i Nordiska ministerrådet under 2013 kommer Sverige att fokusera på:

- ett minskat utanförskap
- stärkt konkurrenskraft
- ett hållbart samhälle
- de demografiska utmaningarna
- Norden i världen.

Ett minskat utanförskap

Sveriges ambition är att minska utanförskapet på arbetsmarknaden. Det handlar till stor del om unga män och kvinnor samt utrikes födda men även andra grupper som av olika anledningar hamnat i utanförskap och har svårt att ta sig tillbaka till arbetslivet. Under Sveriges ordförandeskap kommer ett antal initiativ att tas inom utbildningsområdet för att få fler i arbete och därmed främja ett aktivt medborgarskap och social integration. Arbetslösheten bland utrikes födda ungdomar är högre än för de som är inrikes födda. Vi behöver utveckla stödet till unga som anlänt sent till Norden och se hur unga kan förberedas bättre för arbetslivet genom olika former av yrkesutbildning.

Jobbtoppmöte

I maj 2013 kommer Sverige att anordna ett jobbtoppmöte om unga. Mötet knyts till statsministrarnas informella sommarmöte. Jobbtoppmötet kommer lyfta fram goda nordiska exempel som har underlättat ungas etablering på arbetsmarknaden. Mötet kommer att samla relevanta aktörer såsom utbildningsinstitutioner, myndigheter, ungdomsorganisationer, arbetsmarknadens parter, arbetsgivare med många unga anställda med flera.

För att få en fördjupad förståelse för problembilden i de nordiska länderna när det gäller hur fler unga ska komma i arbete kommer Statistiska centralbyrån (SCB) att samla in relevant statistik. Statistiken kommer att analyseras och resultera i en rapport om ungdomsarbetslösheten och ungas utanförskap i Norden.

Nordic Economic Policy Review (NEPR) är en ekonomisk-politisk skriftserie från Nordiska ministerrådet. Under 2013 kommer ett nummer att ägnas åt ungdomsarbetslösheten i Norden.

Underlätta etableringen på arbetsmarknaden för akademiker med utländsk examen

Internationell samverkan är väsentlig för den högre utbildningen. Rörligheten mellan de nordiska länderna är stor och det nordiska erfarenhetsutbytet och samarbetet utgör ett viktigt led i internationalisering av högre utbildning. Även in- och utvandringen till Norden ökar. Ur både indi-

videns och samhällets perspektiv är det av stor vikt att tillvarata de kunskaper, färdigheter och kompetenser som finns hos människor som bor i och kommer till de nordiska länderna. Det är angeläget att akademiker med utländsk utbildning får möjlighet att snabbt kunna använda sin utbildning på arbetsmarknaden. Detta kan uppnås bland annat genom att främja och utveckla arbetet med kompletterande utbildningar för akademiker med utländsk utbildning samt genom validering och bedömning av utländsk avslutad högskoleutbildning. En snabbare etablering i samhället och på arbetsmarknaden för med sig stora mänskliga och samhälls-ekonomiska vinster. Genom att lyfta ämnet inom det nordiska samarbetet kan arbetet inom detta viktiga område främjas och goda arbetssätt och erfarenheter spridas.

Under hösten 2013 kommer en konferens om validering och bedömning av utländsk avslutad högskoleutbildning samt kompletterande utbildningar för akademiker med utländsk utbildning gällande framförallt reglerade yrken att anordnas.

Högre kvalitet i lärande på arbetsplats

Inom yrkesutbildningsområdet planeras ett treårigt projekt som syftar till att utveckla formerna för arbetsplatsförlagt lärande i Norden. Projektet ska omfatta både unga och vuxna samt genomföras inom tre olika utbildnings- och yrkesområden, till exempel hälsa- och omvårdnadsområdet. Förutsättningarna för lärande på arbetsplats varierar mellan de nordiska länderna.

Genom erfarenhetsutbyte och innovativa arbetsformer ska medverkande myndigheter, skolor och arbetsplatser pröva om högre kvalitet i lärande på arbetsplats kan reducera avhopp, locka nya elevgrupper samt underlätta etableringen på arbetsmarknaden.

Språkutvecklingens betydelse ur ett integrationsperspektiv

Andelen elever med utländsk bakgrund ökar i de nordiska länderna, samtidigt som dessa elever når sämre resultat än infödda elever (OECD 2010, Closing the Gap for Immigrant Students). Det är en högst aktuell utmaning för de nordiska länderna att på bästa sätt stödja elever med utländsk bakgrund för att underlätta integrationen och ta tillvara kompetensen hos dessa elever. Kunskap i det språk som talas i respektive land är en grundläggande förutsättning för att eleven ska lyckas med sin utbildning och komma i arbete. I detta sammanhang vill Sverige även lyfta språkutvecklingens betydelse när det gäller övriga ämnen såsom matematik och naturvetenskap.

De nordiska länderna behöver utbyta erfarenheter om hur skolsystemen kan utformas för att stärka kunskaperna i undervisningsspråket hos elever med annat modersmål. Likaså är det viktigt att öka kunskaperna och utbyta erfarenheter om elever som anländer till landet nära eller efter åldern för skolstart. Att tidigt anpassa utbildningen för dessa nyanlända elever ställer stora krav på utbildningssystemen inte minst med tanke på ungdomarnas kommande inträde på arbetsmarknaden.

Under 2013 kommer Sverige att arrangera ett seminarium om språkutvecklingens betydelse ur ett integrationsperspektiv för beslutsfattare och andra aktörer inom utbildning.

Jämställdhet och jämställdhetsintegrering i förskolan och skolan i Norden

Under Sveriges ordförandeskap kommer frågan om jämställdhet och utbildning att lyftas. Sverige kommer att arrangera en konferens om hur arbetet med jämställdhet och jämställdhetsintegrering i förskolor och skolor i Norden samt på Åland, Grönland och Färöarna kan vara ett medel för en verksamhet med hög kvalitet. Vid konferensen kommer en rapport att presenteras som visar vilka framgångsfaktorer som kan hittas hos förskolor, skolor, kommuner och regioner som systematiskt och kontinuerligt använder jämställdhetsrelaterade mål. Konferensen är en möjlighet att utbyta erfarenheter vad gäller arbetet med jämställdhet i utbildningen.

Nordiska ministerrådet för jämställdhet (MR-JÄM) har huvudansvaret för konferensen i samarbete med MR-U. Konferensen arrangeras av Skolverket.

Hållbar nordisk välfärd

Den nordiska modellen med dess förmåga att kombinera ekonomisk utveckling och dynamik med en generös och omfattande skattefinansierad välfärdsstat har under den ekonomiska krisen väckt stort internationellt intresse. Dessa utmaningar stod i fokus för det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet under 2012 och under 2013 kommer programmet Hållbar nordisk välfärd lanseras i Nordiska ministerrådets regi. Hållbar nordisk välfärd ska bidra till det nationella arbetet som görs för att åstadkomma innovativa, nya och välfungerande lösningar på omfattande välfärdsproblem i Norden.

Programmet är tvärgående och det är Ministerrådet för utbildning och forskning och Ministerrådet för social- och hälsopolitik som är projektägare. Programmet består av tre insatsområden:

1. Utbildning för arbete och välfärd
2. Hälsa och välfärd för alla
3. Infrastruktur för hälsa och välfärd

Inom insatsområde 1 kommer Sverige, i tillägg till de insatser som genomförs för att reducera ungdomsarbetslöshet, att fokusera på hur tillgången till högkvalificerad arbetskraft inom välfärdsområdet i Norden säkras. Välfärdsutbildningarna måste göras så attraktiva att fler unga väljer dessa utbildningar. För att öka mobiliteten bland studerande och färdigutbildad personal måste möjligheten att erkänna deras kunskap och kompetens mellan de nordiska länderna förbättras.

Med anledning av detta påbörjas en studie som ska resultera i:

- En övergripande kartläggning av de krav och processer gällande reglerade yrken och yrkesutbildningar som finns i de nordiska länderna.
- En policystudie av utmaningar inom rekrytering samt åtgärder för att öka tillgången på kvalificerad arbetskraft inom välfärdsyrkena i Norden.
- En fokuserad komparativ analys av kompetensnivåer på utvalda välfärdsutbildningar i Norden med syfte att bedöma likheter och skillnader i akademikers kompetensnivåer i de nordiska länderna samt Åland, Grönland och Färöarna.

Studien kommer att resultera i en samlad rapport som offentliggörs sommaren 2013 och följs upp av ett seminarium.

PIAAC

PIAAC (Programme for the International Assessment of Adult Competencies) är ett OECD-initierat program som mäter vuxnas förmåga att tillgodogöra sig skriftlig och numerisk information för att lösa uppgifter som de stöter på i vardagen och på jobbet. PIAAC mäter också hur väl utbildningssystemen genererar de nödvändiga kompetenserna och hjälper till att klargöra vilka politiska initiativ som kan bidra till att förstärka kompetenserna. En internationell jämförande rapport ska publiceras i november 2013. Ett nordiskt nätverk för PIAAC har etablerats. Inom ramen för det nordiska samarbetet produceras en nordisk PIAAC-databas med tillgång till data både från undersökningen och från nationella register.

I oktober 2013 offentliggörs resultaten från PIAAC. En nordisk publikation och konferens planeras till hösten 2014.

Vår konkurrenskraft ska stärkas

Ett nytt regionalpolitiskt samarbetsprogram inleds och ska gälla till och med 2016. Det nya programmet handlar om välfärd, innovation för hållbar tillväxt, hållbara städer och utveckling av det arktiska området.

Forskningsinfrastruktur är ett viktigt ämne under det svenska ordförandeskapet. Det nordiska samarbetet om forskningsinfrastruktur bör stärkas och här har NordForsk en viktig roll.

Rapporten – Vilja till forskning?

Nordiska ministerrådet genomförde under 2011 en översyn av det nordiska forskningssamarbetet. Resultatet av översynen redovisades i rapporten "Vilja till forskning?". Det övergripande uppdraget var att se över och lämna förslag på justeringar kring det nordiska forskningssamarbetets framtida ambitioner, effektivitet och inriktning. De nordiska utbildnings- och forskningsministrarna hade en första behandling av rapporten på sitt möte den 25 april 2012. De diskuterade särskilt nordiskt samarbete kring forskningsinfrastruktur, möjligheterna för ett stegvis öppnande av den nationella forskningsfinansieringen i Norden och relationerna mellan det nordiska och europeiska forskningssamarbetet.

Flera av de förslag som förs fram i rapporten kommer att följas upp och utvecklas till mer konkreta aktiviteter och åtgärder under det svenska ordförandeskapet.

Forskningsinfrastruktur för en konkurrenskraftig samhällsutveckling

Forskningsinfrastruktur är ett samlingsnamn för hjälpmedel som underlättar forskningen inom samtliga vetenskapsområden. Det kan vara till exempel centrala eller distribuerade forskningsanläggningar eller omfattande datanätverk som används nationellt eller internationellt av flera forskargrupper. För att stärka det nordiska forskningssamarbetet för en konkurrenskraftig samhällsutveckling behöver de nordiska länderna använda sig av och samarbeta kring forskningens infrastrukturer. Forskningsinfrastruktur kommer därför att bli ett tema under det svenska ordförandeskapet. Det är vår övertygelse att samverkan på detta område ger de nordiska länderna större tyngd i det internationella

forskningssamarbetet och kommer att bidra till nya innovationer och forskningsresultat som kan främja en hållbar utveckling i Norden och världen.

Under 2013 kommer två konferenser om forskningsinfrastruktur att anordnas i samarbete med Vetenskapsrådet och NordForsk.

Den första konferensen som har fokus på nordiskt samarbete kring stora forskningsanläggningar kommer att hållas under våren 2013 och arrangeras av Vetenskapsrådet i samarbete med NordForsk, Utbildningsdepartementet och Nordiska ministerrådet. Den andra konferensen beskrivs under rubriken Ett hållbart samhälle.

Forskarmobilitet i Norden

I rapporten "Vilja till forskning?" föreslås en rad åtgärder för att öka forskarmobiliteten i Norden. Det som föreslås är bland annat ett öppnande av de nationella forskningsfinansieringarna och en undanröjning av hinder för forskare att flytta medel över gränserna.

Möjligheterna och de juridiska aspekterna för ett eventuellt stegvis öppnande av de nationella forskningsfinansieringarna kommer att diskuteras inom MR-U under 2013.

NordForsk som organ för nordiskt forskningssamarbete

NordForsk är ett nordiskt organ som ansvarar för samarbetet inom forskning och forskarutbildning i Norden. Målsättningen är att stärka och vidareutveckla Norden till en av de mest dynamiska regionerna för forskning och utveckling. År 2011 gick NordForsk in i sin andra strategiperiod (2011–2014) och verksamheten är i dag förankrad i fem huvudsakliga satsningsområden: samarbete inom forskningsinfrastrukturer, finansiering av nordiskt forskningssamarbete, forskningssamarbete mellan Norden och EU, analys- och policyverksamhet samt kommunikation och förmedling av resultat från nordiskt forskningssamarbete. Det behövs ett ökat samspel mellan forskning, högre utbildning och innovation. Det behövs även nya mötesplatser och tydliggörande av relationen till EU samt ett intensifierat samarbete kring forskningsinfrastruktur. NordForsk utgör en viktig aktör för att samordna arbeten inom dessa områden.

Översynen av det nordiska forskningssamarbetet med särskilt fokus på den övergripande inriktningen och utvecklingen av NordForsk kommer att diskuteras inom MR-U under 2013.

Nordic Master Program

Nordic Master Program är ett samarbete mellan nordiska universitet och högskolor via en koppling av högskolekurser från minst tre länder som bildar ett högkvalitativt nordiskt masterprogram. Syftet är att stärka den nordiska regionen som en mer sammanhängande enhet, höja dess konkurrenskraft och attrahera både nordiska och icke-nordiska studenter att studera vid nordiska universitet och högskolor. Målet är att skapa unika utbildningserbjudanden i Norden genom utvecklingen av ett antal nordiska masterutbildningar, att synliggöra de nordiska lärosätena internationellt och utveckla nya modeller för nordiskt utbildningssamarbete.

Under 2013 kommer beslut att tas om huruvida modellen för programmet Nordic Master ska göras permanent. Under ordförandeskapet kommer Sverige att leda det fortsatta arbetet med att implementera programmet.

Nordisk mobilitet – Reykjavikdeklarationen

För att underlätta de nordiska ländernas samarbete kring tillträde till utbildning, tillgodoräknande av studieperioder samt antagning till fortsatta studier finns en nordisk överenskommelse som kallas Reykjavikdeklarationen.

Reykjavikdeklarationen ska ses över under Sveriges ordförandeskap 2013.

Nordisk mobilitet – Nordplus

Nordplus är Nordiska ministerrådets utbildningsprogram. Nordplus ska stärka och utveckla det nordiska samarbetet inom utbildningsområdet och bidra till att etablera en nordisk-baltisk utbildningsregion. År 2012 påbörjades Nordplus nya programperiod (2012–2016). Det nya programmet ska bland annat innebära en bättre spridning av resultat och en ökad profilering.

Sverige är ordförande i Nordplus programkommitté under 2013. Under året kommer Sverige att prioritera ett fortsatt arbete med kvalitetssäkring av bedömning och urval. Ett så kallat kontaktseminarium kommer att anordnas under hösten 2013. Syftet är att ge möjlighet för aktörer från utbildnings- och arbetsmarknadssektorn att knyta kontakter. Målet är att få fler aktörer från arbetsmarknaden att delta i Nordplus-programmet.

Education for Tomorrow

De nordiska utbildningsministrarna har tagit initiativ till en stor nordisk satsning inom utbildningsvetenskap. Det tematiska programmet ”Education for Tomorrow” ska stärka Nordens position inom utbildningsforskning. Programmet ska bidra till en kunskapsbaserad politik genom att belysa problemställningar som är relevanta ur ett samhällsperspektiv och förmedla forskningsresultaten till en bred grupp intressenter.

Programmet ska även försöka hitta svar på frågor om hur utbildningssystemet ska kunna tillfredsställa framtidens kunskaps- och inlärningsbehov och hur utbildning ska förstås i det sammanhanget. NordForsk administrerar programmet ”Education for Tomorrow”.

Utländska utbildningsanordnare

Intresset bland utländska utbildningsanordnare att etablera sig i Norden växer. Det handlar om allt från seriösa anordnare av utbildning som håller hög kvalitet till så kallade bluffuniversitet som erbjuder examina efter svag eller ingen utbildningsprestation. De nordiska länderna kan lära av varandra när det gäller att på ett ändamålsenligt sätt hantera denna fråga.

Under 2013 kommer Sverige att ta initiativ till en kartläggning som bland annat föreslås behandla hur situationen ser ut i de nordiska länderna och hur utländska utbildningsanordnare hanteras. Målet är att kartläggningen ska leda till ökad kunskap i frågan.

Etablering av ett Network of Excellence för mineralforskning, NordMin

För att öka konkurrenskraften och hållbarheten inom gruv- och mineralindustrin kommer ett nordiskt nätverk att etableras. Nordiska ministerrådet för näringsliv, energi och regionalpolitik (MR-NER) har huvudansvaret för detta initiativ i nära samarbete med Nordiska ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U). Nätverket ska ge en förbättrad samverkan mellan näringsliv, universitet och högskolor, institut och regeringar i Norden och ska öka den nordiska gruv- och mineralnäringens konkurrenskraft och hållbarhet. Efterfrågan på metaller och mineral är stark och tillväxten inom gruv- och mineralnäringen skapar sysselsättning på orter som under lång tid haft en negativ befolkningstillväxt.

Nätverket ska finansieras av Nordiska ministerrådet under tre år, med start 2013. Satsningen förväntas leda till ökat deltagande av den nordiska gruv- och mineralnäringens aktörer i internationella forsknings- och samarbetsprogram.

It

Datormolntekniken är ett sätt att lagra bilder, videoklipp och textfiler. I rapporten "Nordic public sector cloud computing – a discussion paper" beskrivs hur ett samarbete mellan de nordiska länderna kan resultera i en ökad användning av datormoln i offentlig sektor. Den enskilt största utmaningen tros bli säkerhetsaspekten. En fråga är om det behövs ytterligare åtgärder eller lagstiftning inom området. Länderna har tillsatt två arbetsgrupper för samverkan kring datormoln, en om upphandling och en om juridik.

It-direktörerna bör under 2013 diskutera möjligheten att närmare samverka kring följande ämnesområden:

- Vidareutnyttjande av data från den offentliga sektorn inom ramen för bland annat PSI-direktivet (public sector information) i syfte att stödja innovation baserad på offentliga data.
- Gränsöverskridande tjänster inom ramen för, fram för allt, tjänstedirektivets krav på elektroniska tillståndsprocedurer.
- Projektet E-sense som under 2013 ska börja bygga en gemensam europeisk digital infrastruktur för gränsöverskridande e-förvaltningstjänster.

Ett hållbart samhälle

Utbildning, forskning och innovation är förutsättningar för att skapa ett hållbart samhälle. Sverige kommer under ordförandeskapet att arbeta för ett ökat fokus på utbildning, forskning och innovation som stärker och vidareutvecklar det lokala och regionala arbetet för en hållbar utveckling i Norden.

Utbildning och forskning för hållbar utveckling

En hållbar samhällsutveckling är en av de centrala prioriteringarna inom nordiskt samarbete. Utbildning, forskning och innovation är avgörande komponenter i en hållbar ekonomi. Kunskap om hållbar utveckling är en förutsättning för att finna hållbara lösningar på aktuella klimatutmaningar.

Att barn och unga har god kunskap om hållbar utveckling är viktigt. Nordiska Ministerrådet kommer under 2013 att sätta igång ett antal initiativ för att öka skolornas tillgång till kunskap, forskning och innovation om hållbar utveckling. Skolsamarbetet runt hållbar utveckling i Norden ska också stärkas.

För att bygga vidare på erfarenheterna från den existerande forskningen inom hållbar utveckling i Norden och stärka det nordiska forsknings-samarbetet kommer en nordisk koordineringsplattform att etableras. Den kommer få i uppgift att:

- Skapa en överblick över den forskningsbaserade kunskapen om hållbar utveckling från nordiska forskningsprojekt.
- Länka nordisk forskning inom hållbar utveckling med nordisk policy-utveckling.
- Främja det nordiska forskningssamarbetet inom hållbar utveckling.
- Profilerar Nordens forskningsmässiga styrkor inom hållbar utveckling.

Konferens om hur forskningsinfrastruktur kan främja hållbar utveckling i Norden

En tätare koppling mellan utbildning, forskning och innovation skapar grogrund för utveckling av nya hållbara verksamheter i Norden som för- enar visionerna om hållbar utveckling, sysselsättning och ekonomisk till- växt. En viktig del för att skapa nordiskt mervärde är samarbeten omkring forskningssatsningar som har betydelse för hållbar utveckling.

En konferens med fokus på hur forskningsinfrastrukturer bidrar till hållbar utveckling kommer att anordnas under hösten 2013. Konferensen arrangeras av Vetenskapsrådet i samarbete med NordForsk, Sveriges Utbildningsdepartement och Nordiska ministerrådet. I samband med konferensen kommer en ny uppdaterad handlingsplan för eScience och elnfrastruktur att presenteras.

Toppforskningsinitiativet

Toppforskningsinitiativet (TFI) är en nordisk storsatsning på klimat, miljö och energi. Det är den största gemensamma nordiska forsknings- och innovationssatsningen någonsin. Toppforskningsinitiativet om klimat, energi och miljö har mandat till och med 2013. Därefter planeras initiativet att utvärderas.

Norden i världen

Globaliseringen medför nya utmaningar för det nordiska samarbetet. Ett väl fungerande samarbete ökar vår möjlighet att synliggöra nordiska utbildnings- och forskningsframgångar internationellt.

Hållbar utveckling i Arktis

”Hållbar utveckling i Arktis” är Nordiska ministerrådets arktiska samarbetsprogram för perioden 2012–2014. Det arktiska samarbetsprogrammet ska främja en hållbar utveckling genom att ge stöd åt initiativ som stärker utbildning och kompetensutveckling i Arktis. Detta innebär att:

- Stärka lärlingsnätverk och kompetenser som rör deltagande i demokratiska mellanfolkliga processer.
- Prioritera kompetensutveckling och kapacitetsuppbyggnad i samband med lokal och regional förvaltning.
- Utveckla lokal kompetens inom informations- och kommunikationsteknologi (IKT).
- Stärka ursprungsbefolkningars och arktiska ungdomars förståelse för globaliseringens möjligheter och klimatförändringarnas utmaningar samt andra åtgärder som kan stärka den arktiska befolkningens vidareutveckling av hållbara samhällen.

En konferens kommer att organiseras med syfte att ta fram förslag till forskningsprogram som fokuserar på de stora utmaningarna och möjligheterna i Arktis som följer i klimatförändringarnas spår. Konferensen kommer att arrangeras av Utbildningsdepartementet, NordForsk och det svenska Polarforskningssekretariatet. Den kommer äga rum på Abisko Forskningsstation i samband med Arktiska rådets möte i Kiruna 15 maj, vilket avslutar det svenska ordförandeskapet i Arktiska rådet.

Parallellspråkighet på universitet och högskolor

Den ökade internationaliseringen och globaliseringen ställer större språkliga krav på Nordens universitet och högskolor. Om forskning och undervisning ska utvecklas och hålla hög internationell konkurrenskraft måste rekryteringen av utomnordiska studenter, lärare och forskare öka. Det kräver allt större inslag av engelskspråkig verksamhet. Samtidigt vet vi att de nordiska studenterna presterar sämre om de inte får använda sitt modersmål. För att behålla de nordiska universitetens attraktivitet och konkurrenskraft i ett internationellt sammanhang är genomtänkt parallellspråkighet viktigt.

Nätverket Parallellspråkighet i Norden, vilket finansieras av NMR, presenterar sina resultat och rekommendationer för fortsatt arbete vid sin slutkonferens våren 2013.

Konferens om europeiska verktyg

Det nordiska arbetsgruppen för NQF (Nationell referensram för kvalifikationer) anordnar en konferens under hösten 2013. Temat för konferensen är vilken nytta och möjligheter som de fyra europeiska verktygen kan få för individ, samhälle och arbetsliv. De fyra verktygen är:

- ECVET (EU-rekommendation om meritöverföring för yrkesutbildning).
- EQAVET (EU-rekommendation om kvalitetssäkring av yrkesutbildning).
- EUROPASS (Europass kan användas av personer inom EU som på ett enkelt sätt vill visa vilka kvalifikationer och meriter de har).
- EQF (den europeiska referensramen för kvalifikationer).

Till konferensen kommer Arbetsgruppen bjuda in ca 20 personer per land med verksamhetsanknytning på lokal och regional nivå samt ca 10 nationella experter per land.

Reformarbetet i Nordiska ministerrådet

Utvecklingen inom utbildning och forskning ställer nya krav på arbetsformerna inom Nordiska ministerrådet. År 2012 påbörjades ett reformarbete av organisationsstrukturen. Sverige kommer att arbeta för att vidareutveckla och implementera detta förnyelse- och förbättringsarbete under ordförandeskapsåret.

Konferens om nordisk språkförståelse

Nordisk språkförståelse bidrar till ökad nordisk konkurrenskraft och en mer sammanhållen region. I Nordiska ministerrådets arbete på språkområdet prioriteras särskilt barns och ungas språkförståelse. För närvarande ses NMR:s organisation på språkområdet över och en ny organisation beräknas träda i kraft den 1 januari 2014.

En konferens som lanserar och implementerar den nya organisationen samt bidrar till en samsyn kring arbetets inriktning kommer att anordnas för berörda aktörer under slutet av det svenska ordförandeskapsåret.

Kalender för Sveriges ordförandeskap 2013

På www.regeringen.se/norden2013 publiceras löpande uppdaterad information rörande ordförandeskapsrelaterade aktiviteter.

Minister- och ämbetsmannakommittémöten inom utbildning och forskning

13 feb	ÄK-U 01/13	Köpenhamn
19 mars	Extra ÄK-U	Köpenhamn
17 apr	MR-U 01/13	Stockholm
11–12 jun	ÄK-U 02/13	Visby
10–11 sep	ÄK-U 03/13	Sigtuna
11 dec	ÄK-U 04/13	Köpenhamn

MR-U (Nordiska ministerrådet för utbildning och forskning)

ÄK-U (Ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning)

Konferenser inom utbildning och forskning

03 maj	Parallellspråkighet	Köpenhamn
7 maj	Jämställdhet i skolan	Stockholm
14 maj	Hållbar utveckling – Arktis	Kiruna/Abisko
16 maj	Jobbtoppmöte	Stockholm
18–19 juni	Forskningsinfrastruktur för en konkurrenskraftig samhällsutveckling	Lund
2 okt	Språkets betydelse för integration	Stockholm
29 okt	Akademiker med utländsk examen	Stockholm
30–31 okt	Seminarium Nordplus	Stockholm
27–28 nov	Forskningsinfrastruktur för en hållbar utveckling	Stockholm
3 dec	Nordisk språkförståelse	Stockholm

Möten i MR-SAM och NSK

19 feb	NSK	Washington
20 feb	MR-SAM	Washington
18 apr	NSK	Köpenhamn
1 jul	NSK	Stockholm
2 jul	MR-SAM	Visby
2–4 sep	NSK/MR-SAM	Kiruna/Abisko
2 okt	NSK	Köpenhamn
28–31 okt	NSK/MR-SAM i samband med Nordiska rådets session	Oslo
3 dec	NSK	Köpenhamn
4 dec	MR-SAM (ev.)	Köpenhamn

MR-SAM (de Nordiska samarbetsministrarna); NSK (Nordisk samarbetskommitté)

norden

Nordiska ministerrådet

Ved Stranden 18
DK-1061 København K

www.norden.org

REGERINGSKANSLIET

Utbildningsdepartementet

Ytterligare information om
Sveriges ordförandeskap i
Nordiska ministerrådet fås på
www.regeringen.se/norden2013

**Kontaktuppgifter för
ordförandeskapet**
Utbildningsdepartementet
SE-103 33 Stockholm
Sverige
Telefon (växel):
+46 8 405 10 00